

B-Sak: Revidert kulturlov og lokale følger

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Utvalg for kultur og levekår	12.03.2026

Rådmannens innstilling/drøfting

1. Hva skal politikerne bestemme i kultursaker, og hva bør ligge til administrativ og faglig vurdering?
2. Hvordan skal Hol bruke planverk og reglement når nye initiativ oppstår?
3. Hvordan skal Hol organisere og prioritere arbeidet med den lovpålagte oversikten og revisjon av kommunedelplanen?

Saken avgjøres av

Utvalg for kultur og levekår

Vedlegg

1. Drøftingsgrunnlag
2. Relevante dokumenter og kilder

Saksopplysninger

Stortinget vedtok våren 2025 endringer i kulturloven, med ikrafttredelse 1. juli 2025.

Endringene tydeliggjør det offentliges ansvar for kulturfeltet og styrker kulturens rolle som del av den demokratiske infrastrukturen, jf. Grunnloven § 100.

Tre forhold er sentrale:

1. Lovfesting av armlengdesprinsippet (§ 2 a).
2. Krav om skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov (§ 4 andre ledd).

3. Planforankring gjennom mål og strategier i planverk.

Buskerud fylkeskommune har i sin behandling av lovendringen vedtatt å gjennomgå delegasjonsreglement, tydeliggjøre rollefordeling mellom politisk og administrativt nivå, og utarbeide en skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet.

Hol kommune har vedtatt delegeringsreglement som bygger på prinsippet om at saker av prinsipiell betydning behandles politisk, mens øvrige saker kan delegeres til administrasjonen. Ny kulturlov aktualiserer hvordan dette skillet praktiseres på kulturfeltet, særlig i saker som gjelder tilskuddsforvaltning, prioritering av kulturmidler og håndtering av initiativ som fremmes direkte politisk.

Kommunedelplan for kultur er kommunens overordnede styringsdokument for kulturfeltet. Kravet i ny § 4 om skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov innebærer at planarbeidet må bygge på et systematisk og dokumentert kunnskapsgrunnlag. Hol kommune står nå foran revisjon av kommunedelplan for kultur, og lovens krav vil være særlig relevant i dette arbeidet.

Økonomiske konsekvenser

Ikke vurdert. Politiske føringer kan ha påvirkning på kommunens ressursbruk.

Vurdering

Endringene i kulturloven innebærer ikke krav om konkrete organisatoriske endringer i Hol kommune. Loven tydeliggjør først og fremst roller og ansvar, og gir et rammeverk for hvordan kulturpolitikk kan utøves på en tydelig og forutsigbar måte.

Hol kommune har allerede etablerte styringsverktøy i form av kommunedelplan for kultur, tilskuddsreglement og delegeringsreglement. Spørsmålet er derfor ikke om kommunen mangler struktur, men hvordan disse verktøyene brukes og utvikles videre i lys av lovendringen.

Et sentralt nytt element i loven er kravet om en skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet. I Buskerud fylkeskommunes behandling ble det pekt på at dette ikke er et rent administrativt dokument, men et omfattende kunnskapsarbeid som krever ressurser og tverrfaglig innsats. Det ble også diskutert behov for ekstra bevilgning for å gjennomføre arbeidet på en faglig forsvarlig måte.

For Hol kommune vil en tilsvarende oversikt innebære mer enn en oppsummering av eksisterende aktivitet. Arbeidet vil kreve systematisk kartlegging av kulturfeltet, vurdering av deltakelse og utviklingsbehov, samt dialog med aktører og innbyggere. Dette vil være ressurskrevende, særlig i en liten kommune med bredt kulturengasjement og mange ulike aktører.

Det må legges til grunn at Hol kommune har begrenset administrativ kapasitet på kulturfeltet, og at ambisjonsnivå og planstruktur må stå i forhold til dette. Samtidig gir arbeidet med oversikten en mulighet til å styrke kunnskapsgrunnlaget for revisjon av kommunedelplanen. Spørsmålet er derfor ikke bare hvordan lovkravet skal oppfylles, men hvordan kunnskapsarbeidet kan integreres i planprosessen på en måte som er realistisk. Kulturloven legger opp til at politisk nivå skal være tydelig på mål og prioriteringer, mens vurderinger som i hovedsak bygger på kunst- og kulturfaglig skjønn håndteres innenfor fastsatte rammer. Tydelige planer og rammer kan gi politikerne større handlingsrom på overordnet nivå, samtidig som enkeltsaker behandles på en måte som oppleves forutsigbar og rettferdig.

Hol kommune har på idrettsfeltet erfaring med en praksis der vedtatt plan danner grunnlag for prioritering og spillemidler. Dette gir en tydelig sammenheng mellom plan og finansiering, og skaper forutsigbarhet både for kommunen og for aktørene. Tilsvarende er også lagt til grunn i arbeidet med kommunens fagplan innen kulturarv. I arbeidet med ny kommunedelplan for kultur kan det derfor være relevant å drøfte hvilken rolle planen skal ha fremover. Avklaringer i denne saken vil gi føringer for planprogram og videre planarbeid. I et lokalsamfunn som Hol, med stort engasjement og korte avstander mellom aktører, vil tydelige rammer og åpne prosesser kunne styrke tilliten til kommunens prioriteringer.

Saken legges frem til prinsipiell drøfting. Formålet er å gi retning for hvordan kommunen skal bruke planverk og tilskuddsordninger i kulturpolitikken, hvordan roller og ansvar bør fordeles, og hvordan nye initiativ – lokale og regionale – kan håndteres innenfor tydelige og forutsigbare rammer. Drøftingen vil også gi føringer for revisjon av kommunedelplan for kultur og for arbeidet med den lovpålagte oversikten over status og utviklingsbehov.